

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An si esset stipendium justum assignatum ex pacto inito cum ipso Rege, possit postea Parlamentum ex aliqua justa causa præbere donativum majus, Rex imponere novum, vel antiquum augere tributum? Ex

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

sayos lo han de jurgar, si es ansy, y han de dar cuenta a Dio supremo Iudex. Sic ille, & ego. Verum est, quod si insufficientia Regni Theologis constaret, tunc dicant, quid de tali insufficientia sentiunt, & nihil timeant.

7. Vnde Ioan. Franciscus Aponte loco citato loquens in casu nostro de donatiuis, quae in Parlamento Regi praebentur ad Consiliarios sic ait: [Perpendant bene Ministri Regis omnia ex utraque parte, quae sint causae, quae sint necessitates, quae sint Regni vires, in quas necessitates inexcusabiles pecunia sit conuertenda: si aliud adest expediens, non timeant faciem potentis, dicant veritatem coram Deo, & hominibus quia de anima certant, & de aeternitate irrevocabiliter, in qua nihil potest Rex, nihil Prorex, nullus favor, & nulla gratia.] Sic Aponte.

8. Considerare etiam debent summopere Consiliarij, & Parlamentarij ea, quae circa imposita semel donatiua, licet ad tempus aduertit Capiblanco tract. de officio Baronum, prag. 10. num. 6. & idem videant, in illis imponendis quid faciant. Et considerent etiam attentè arbitria, quae proponuntur; nam, ut bene observat Consultor Matrua in respons. contra Messanen. fol. 4. in practica sunt difficilia; & non reddunt postea in fractione panis, quod in theoria promittunt, sicut apparuit in Parlamento Ducis Orlunae, ann. 1612. Et haec dicta sufficiant circa materiam cognoscendi iustitiam, vel iniustitiam donatiui alicuius Parliamenti: sed, quia olim à nobilissimo viro, & alijs, de multis quaestionibus ad Parlamentum spectantibus interrogatus fui, illas brevitè exponam.

RESOL. IV.

An Rex, si culpa sua propter largitiones immoderatas, iniusta bella, &c. in egestate incidit, possit iuste imponere tributum, & Regnum illi donatiuum praebere, quidquid sit de peccato Regis?

Et notatur, quod in tali casu Princeps, tenetur omnes sumptus parum necessarios excidere, & in posterum continere se à prodigalitatibus, & haec notentur à Confessariis, & Consiliariis Regis? Ex p. 1. tr. 3. Res. 4.

§. 1. Respondeo, quod sic: & in tali casu tenetur subditi largiri omnia necessaria ad defensionem, & conservationem Reipublicae; & ad id, quod necessarium esset ad Principis sustentationem, considerata dignitate eius. Nam totum hoc postulat bonum publicum, quidquid sit de peccato Regis. Sic adversus Medinam C. de restit. q. 13. Gabrielem in 4. disp. 15. quest. 5. art. 1. concl. 3. & D. Antonium, communiter tenent neoterici, & inter illos praecipue Malderus in 2. 2. tract. 5. cap. 6. dub. 4. Lessius lib. 2. cap. 33. dub. 6. num. 48. Turrian. in 2. 2. tom. 2. disp. 44. dub. 2. n. 5. Molin. de iust. tract. 2. q. 667. n. 4. Barthol. à S. Fausto in specul. Confess. disp. 33. q. 11. Molfesius in summa, tom. 2. tr. 12. c. 22. n. 72. & Valp. Opus. de restit. c. 6. §. 1. dub. 2. n. 24. Et ratio est: quia inopia Regis vergit in perniciem totius Regni: ut ergo imminente malo provideatur, licitum erit tributa imponere, vel de nouo augere. Parum ergo refert, si inopiam incidit Rex culpa sua, modo tributis impositis, vel de nouo auctis publico bono provideatur.

2. Notat verò Lessius cum alijs ubi supra, quod Princeps in tali casu tenetur omnes sumptus parum necessarios excidere, & in posterum continere se à prodigalitatibus. Quod maxime notandum esse ait Molina, à Confessariis, & Consiliariis Regum. Res. Tome VII.

stat modò examinare iustitiam causa formalis talis donatiui; nempe, an sit impositum proportionabiliter, ita ut vires Regni possint sufficere tale onus: & in hoc consistit difficultas, maxime quando agitur de donatiuo extraordinario. Videndum est igitur, quando gabella dicatur iusta ex forma: videlicet, est proportionabilis in ordine ad populum.

Sup. his causis formalibus legi supra doctri nam Res. & ne deferat vide. etiam Res. 3.

RESOL. V.

An intrantes in Parlamentum possint credere Regi attestanti se esse in necessitate? Et quid, si moraliter aliud in contrarium constat? Ex p. 1. tr. 3. Res. 11.

§. 1. Affirmatiuè respondetur communiter: nam ut docet Regens noster D. Petrus Corserus, vir doctissimus, & integerrimus, in propug. veltig. f. 46. & amicissimus Regens de Neapoli, vir literis, probitate, & rerum experientia insignis, in Alleg. pro eodem velt. fol. 5. Landerchius cons. 145. n. 2. Thom. Gram, dec. 65. n. 30. & decis. 105. n. 9. credendum est Principi, quando attestatur de facto proprio, quia in ipso semper praesumitur iustitia causa. Hanc doctrinam sequutus est Card. Paris. tom. 1. cons. 1. num. 41. Rolandus à Valle lib. 2. cons. 1. n. 98. Oldradus cons. 258. Alexander lib. 2. cons. 216. n. 1. Ceuallos contra tom. 9. 578. n. 26. Bobadilla in polst. tom. 2. lib. 5. c. 5. n. 11. & alij penes ipsum in Glossa, littera. C.

Sup. hoc infra in Res. 35. §. In Res. 11.

2. Sed haec intelligenda sunt, quando moraliter aliud in contrarium non constaret: nam, ut docet Menoch. de praesumpt. lib. 2. pres. 10. n. 31. & Socin. lib. 2. cons. 164. vol. 5. recedendum est ab expressa assertionem Principis, cum de veritate in contrarium constat. Vide etiam omnino Gloriotum in Responsi. pro nobilissima, & nunquam satis laudata Ciuitate Messanae in respons. 1. p. 3. n. 13. & seq.

RESOL. VI.

An assignare summam necessariam pro sustentatione Regis, vel regimine, & defensione Regni, spectet ad Parlamentum vel hoc remittatur arbitrio Regis? Ex p. 1. tr. 3. Res. 12.

§. 1. Respondet huic dubitationi P. Valq. Opus. de restit. c. 6. §. 1. dub. 1. n. 7. ubi ait [Notandum est, Regibus, & habentibus supremum imperium in aliqua provincia, congruam deberi sustentationem iure naturali, quae sufficiat ad dignitatem regiam decenter sustentandam, & Regnum, vel Provinciam ab hostibus tuendam, ex pacto tacito inter Regem, & Regnum; & nisi debitum redactum sit ad certam summam pecuniae, ex pacto inter Regem, & Regnum inito, manet arbitrio Regis & supremi Principis, qui illius provinciae curam gerit, iustam pecuniam summam assignare, quae necessaria sit regimini, & defensionem ipsius Regni.] Sic Valquez.

RESOL. VII.

An si esset stipendium iustum assignatum ex pacto inito cum ipso Rege: possit postea Parlamentum ex aliqua iusta causa praebere donatiuum regis, & Rex imponere nouum, vel antiquum augere tributum? Ex p. 1. tr. 3. Res. 13.

1] Respondeo

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè ex Molfes. in *sum. tom.* 2. *tr. 1. 2. cap. 22. num. 70.* Turrian. in 2. 2. *tom. 2. disput. 45. dub. 2. num. 8.* Valquez *vbi sup. dub. 2. num. 27.* qui ex Gabriel. in 4. *disf. 15. quest. 5. art. 2. concl. 3.* notant, Regem vltra possessiones, & redditus sibi assignatos, etiam ex pacto cum suis subditis, à se vel suis iprogenitoribus imito, posse exigere tributa noua, vel antiqua augere, quando patrimonium sibi assignatum non sufficeret suæ congruæ sustentationi, secundum regiam dignitatem, vel secundum necessitatem publicam Regni, propter multa, quæ solent de nouo accidere, & in his tenentur subditi prouidere. Quæ doctrina admittenda est, quando vires Regni, vt diximus *supra in Resol. 5.* * possunt hoc sufferre: nam, *Hoc opus, hic labor est.*

* Quæ hic est supra Resol. 5.

RESOL. VIII.

An pro imponendis tributis in hoc Regno Sicilia sufficiat tantum causa necessaria de iure communi? Ex p. 1. tr. 3. Resol. 15.

§. 1. **P**ro intelligentia huius resolutionis notandum est *ex cap. 3. & seq.* Regis Iacobi, tantum in aliquibus casibus posse Regem imponere Siculis tributa. Vnde potest dari casus, quo possit Rex imponere iuste tributa in aliis Regnis, non autem in Regno nostro ex iure municipali: nam, vt bene aduertit Gloritiu *respons. 1. p. 3. num. 34.* si possent Siculis vectigalia imponi, iuxta terminos iuris communis vtique concessio illa Regis Iacobi, & aliorum Regum, nullam tribueret Siculis immunitatem, contra mentem, & rationem finalem dictorum Regni capitulorum, quæ fuit alleuiare Siculos, propter bene merita, ab onere noui vectigalis, exceptis illis quatuor casibus in dictis capitulis expressatis. Vnde obseruat Gloritiu, inter alios casus *suprà à Rege Iacobo expressatos*, posse Regem imponere Siculis tributum tantum pro defensione Regni, si contingat ipsum inuadi inuasionem notabili, siue graui quod ipse explicat non solum in casu inuasionis actualis, sed proximæ; non autem remotæ, & vt ait Molfesius in *sum. tom. 2. tract. 12. cap. 22. num. 64.* simulatæ, procuratæ, transitoria, &c. In aliis vero casibus est interdicta in hoc Regno indictio noui vectigalis pro quacunque causa etiam vrgentissima.

2. Non reticebo tamen, Regentem de Neapoli in *alleg. pro vectig. serico. fol. mibi 55.* & Consultorem de Matuta, virum doctum, in *resp. pro supradicta gabella, fol. 17. & 18.* verba Regis Iacobi contra Gloritiu magis amplè explicare. Sed quicquid sit de hoc, certum est, non esse audiendum Marium Matutam, qui in *expos. supradicti cap. Regis Iacobi, num. 6.* extendit illa verba, nedum ad inuasionem, & sic passiuam; sed etiam actiuam vtputa quando Rex vellet mouere iustum bellum contra aliquos. Sed hæc extensio minime est admittenda; est enim contra mentem, & verba Sereniff. Regis Iacobi. Vnde, licet in aliis Regni possent in tali casu Rex imponere tributa; non autem in Regno nostro, propter priuilegia ei concessa in supradictis capitulis, nisi admittenda esset opinio Santorij Bau. in *Resol. pro tracta salis, fol. 12. & 14.* vbi asserit, Regem nostrum stare, & permanere in quasi possessione recedendi quocumque à promissis, & practicatis in Regni capitulis. Sed, bene Deus si hoc verum esset, quis amplius cum Rege practicaret? maxime vt sapius solet accidere, in Comitibus generalibus. Non est igitur dicta opinio admittenda. Vide *Consilia Ramonij part. 1. conf. 24. num. 8.*

RESOL. IX.

Quam benignè Regnum Sicilia sit onerandum Gabrielis & donatiuis præ cæteris Regni. Ex p. 1. tr. 3. Resol. 31.

§. 1. **B**enignissimè quidem: nam hoc regnum frigidissimum non fuit bello, impensis, & industria ab inimicis, sicut cætera, vindicatum, sed spontè, & voluntariè se Ser. Regi D. Petro in potestatem dedit, vt patet, & docet Valdefius de *digni. Reg. Hisp. cap. 17. num. 7. in fin.* Ergo non est, sicut cætera Regna, vectigalibus, & oneribus onerandum. Vide Caput in *tract. de regimine Reipublice, cap. 7. §. 27. num. 2.* Vnde ex his Valquez *de reser. cap. 6. §. 3. dub. 1. num. 9.* loquens de aliquibus Regnis Hispaniarum vectigalibus oneratis, sic asserit: [Admuduertendum est, Regna hæc labore, & industria Regum ab inimicis fidei in libertatem fuisse olim vindicata: propter quoddam maiorem eis tenentur gratiam rependere, quorum progenitores inimicos nostros preffigauerunt.] Ita ille. Quod de Regno Sicilia, vt dictum est, non potest dici.

RESOL. X.

An donatiuum, & tributum impostum alicui Regno propter bella, & sumptus, quos sustinet Rex in alio Regno, sit iustum? Ex p. 1. tr. 3. Resol. 3.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, cum Turriano in 2. 2. *tom. 2. disput. 46. dub. 1. num. 5. & 6.* & eius Magistro doctissimo P. Gab. Valq. *Opus. de rest. cap. 6. §. 3. dub. 1. num. 7.* & quia eius verba sunt pulcherrima; ponam hæc ea per extensum: [Quamuis graue onus videatur nobis (loquitur de tributo Alcaualæ in Hispania (decimam soluere partem; tamen cum à Regis nostri Philippi potentia totum multarum prouinciarum pondus, imò & Christianæ Religionis pendat, quippe, qui solus, & Hæreticis, & Turcis Ecclesiam infestantibus, non solum resistat; sed etiam pauciori sit; totam Italiam, Flandriam, Siciliam, & alia, multa gubernet, & defendat in quantum defensione alieno ære grauetur in dies: iustitiæ legibus congruum fuit, vt tributorum aucta quota, nos, qui in pace, & tranquillitate degimus, Regi nostro subueniamus. At dicet aliquis: Relinquat Flandriam, deserat Italiam, vno suo antiquo Regno contentus sit, quod, & sibi, & nobis maiori futurum erit vtilitati. Sed, nunquid ita Regni patiuntur, vt Rex magno cum dedecore, timore inimicorum, antiqua Regna, quæ vel iure hereditario, vel bello iusto capta, ad eum pertinent; relinquat, maioresque in diem animos inimicorum commoueat, vt Regnum etiam nostrum bello, & armis oppugnare non dubitent? Nōne salubrius, erit etiam facultates in hoc omnes absumamus, vt inimicorum tela longè à nostris Regnis constringantur, & belli impetum, non tamen tam prope, sentiamus. Quod si animo quisque perpenderet, nobis vbi que & omni tempore impune liceret terram excolere, messes colligere, fructibus terræ in pace & tranquillitate vesci; nunquamque & vxore, & filiis securis amano frui: è contra verò, vbi belli furor rauit, incellas terram excolere labore magno, & seminare, vt holles colligat nunc domū flagrare incendio; nunc vxores, & filias raptas, filios occisos spectare, & propria vitæ quietudine dilacerari exposita habere; quis non magnificat eam.]